

พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย



นางสาวประไพ ปิยจันทร์

001522

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

116333463

LEADERSHIP BEHAVIOR OF ADMINISTRATORS IN NURSING
EDUCATION INSTITUTES IN THAILAND

Miss Prapai Peyachun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Nursing Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล
ในประเทศไทย

โดย

นางสาวประไพ ปิยจันทร์

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ศุภพร บุนนาค

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประจักษ์ อภิสิทธิ์
..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ วัฒนาพิบูลย์)

สมคิด รักษาสัตย์
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

พวงแก้ว ปุณยกันก
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกันก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ของ แอนดรู ฮาลปิน (Andrew W. Halpin) ซึ่งแยกพฤติกรรมความ
 เป็นผู้นำเป็นสองด้านคือ ด้านงานกับด้านสัมพันธ์
 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการ ทดการอยดะ คาคะแนนเฉลี่ย ค่า
 ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที (t - Test)

ผลการวิจัย

- 1 . ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล มีความเห็นว่า พฤติกรรมความเป็น
 ผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ที่ควรจะเป็น ควรจะสูงทั้งด้านงานและ
 ด้านสัมพันธ์
- 2 . ผู้บริหารมีความเห็นว่า ตนเองมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำทั้งด้านงาน
 และด้านสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจารย์พยาบาลมีความเห็นว่า ผู้บริหารสถาบัน
 การศึกษาพยาบาล มีพฤติกรรมความเป็นผู้นำทั้งด้านงานและด้านสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
- 3 . พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ควรจะเป็น
 ในด้านงานและด้านสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย
 สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงไม่รับสมมติฐานที่ว่า "พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหาร
 สถาบันการศึกษาพยาบาล ที่ควรจะเป็น ในด้านงานและด้านสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของ
 ผู้บริหารไม่แตกต่างกัน" และตามความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล พฤติกรรมความเป็นผู้นำ
 ของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ควรจะเป็น ในด้านงานและด้านสัมพันธ์ ไม่แตก-
 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงคงไว้ซึ่งสมมติฐานที่ว่า "พฤติกรรมความเป็นผู้นำของ
 บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ที่ควรจะเป็นในด้านงานและด้านสัมพันธ์ตามความคิดเห็น
 ของอาจารย์พยาบาลไม่แตกต่างกัน"
- 4 . พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลที่เป็นอยู่จริง ใน
 ด้านงานและด้านสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

๘ . พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ที่เป็นอยู่จริง
ในคานงู่งงาน คานงู่งสัมพันธ์และรวมทั้งสองคาน ะหว่างความคิดเห็นของผูบริหารและ
อาจารย์พยาบาล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐1 จึงไม่รับสมมติ-
ฐานที่ว่า "ความคิดเห็นของผูบริหารและอาจารย์พยาบาล ที่มีต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำที่
เป็นอยู่จริงในคานงู่งงาน คานงู่งสัมพันธ์และรวมทั้งสองคานไม่แตกต่างกัน"

behavior. The data was computed and analyzed by using percentages, arithmetic means, standard deviation and t - Test.

Major Findings :

1. Both nursing education administrators and nursing instructors considered that the ideal leadership behavior of administrators in nursing education institutes were high in both the initiating structure and consideration behavior.

2. The nursing education administrators considered that they had performed the leadership behavior, both the initiating structure and consideration behavior at medium level. While the nursing instructors ranked both categories at low level.

3. According to the opinions of the nursing education administrators, the ideal leadership behavior of the administrators of the nursing education institutes : the initiating structure and consideration behavior were statistically significant different at the .01 level. Therefore, the hypothesis : " the ideal leadership behavior of the administrators of the nursing education institutes : the initiating structure and consideration behavior were not statistically significant different " was not retained.

The nursing instructors considered both categories of leadership behavior were not statistically significant different. Therefore, the above hypothesis was retained.

9

4. According to the opinions of the nursing education administrators, the real leadership behavior of the administrators of the nursing education institutes : the initiating structure and consideration behavior were not statistically significant different. Therefore, the hypothesis : " the real leadership behavior of the administrators of the nursing education institutes : the initiating structure and consideration behavior were not statistically significant different " was retained.

The nursing instructors considered both categories of leadership behavior were statistically significant different at the .01 level. Therefore, the above hypothesis was not retained.

5. According to the opinions of the nursing education administrators, the ideal and the real leadership behavior of each of the initiating structure, the consideration behavior, and the initiating structure and the consideration behavior combined were statistically significant different at the .01 level. Therefore, the hypothesis : " the ideal and the real leadership behavior of administrators of the nursing education institutes : the initiating structure, the consideration behavior, and the initiating structure and the consideration behavior combined, were not statistically significant different according to the opinions of the nursing education administrators " was not retained.

6. According to the opinions of the nursing instructors, the ideal and the real leadership behavior of each of the initiating

structure

structure, the consideration behavior, and the initiating structure and the consideration behavior combined were statistically significant different at the .01 level. Therefore, the hypothesis : " the ideal and the real leadership behavior of administrators of the nursing education institutes : the initiating structure, the consideration behavior, and the initiating structure and the consideration behavior combined, were not statistically significant different according to the opinions of the nursing instructors " was not retained.

7. The opinions toward the ideal leadership behavior of administrators of the nursing education institutes, particularly on the initiating structure between nursing education administrators and nursing instructors were not statistically significant different. However the opinions concerning leadership behavior regarding to consideration behavior, and the initiating structure and consideration behavior combined were statistically significant different at the .05 level. Therefore, the hypothesis : " the opinions toward the ideal leadership behavior of administrators of the nursing education institutes, particularly on the initiating structure, the consideration behavior, and both categories combined, between the nursing education administrators and nursing instructors were not statistically significant different " was not retained.

8. The opinions toward the real leadership behavior of administrators of the nursing education institutes, particularly on the initiating structure, the consideration behavior, and both categories

1

combined, between the nursing education administrators and nursing instructors were statistically significant different at the .01 level. Therefore, the hypothesis : " the opinions toward the real leadership behavior of administrators of the nursing education institutes, particularly on the initiating structure, the consideration behavior, and both categories combined, between the nursing education administrators and nursing instructors were not statistically significant different " was not retained.

กิติกรรมประกาศ



การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด รักษา-
สัจย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ
ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงแก้ว ปุณยภนิก ที่
กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์
ผลาพิบูลย์ ที่กรุณาเป็นประธานในการสอบและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

อนึ่ง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้บริหารสถาบันการ
ศึกษาพยาบาล และคณาจารย์พยาบาลทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก
ความสะดวกเป็นอย่างดี ขอขอบคุณพี่ เพื่อน น้อง ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ ให้
งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ประไพ บิยจันทร์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ณ

บทที่



1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อจำกัดของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	10
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	10
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายของผู้นำ	12
ภาวะผู้นำ	14

ประเภทของผู้นำ	15
ลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี	19
พฤติกรรมความเป็นผู้นำ.....	22
งานของผู้นำในสถาบันการศึกษา	28
การดำเนินงานของสถาบันการศึกษาพยาบาล	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำโดยการใช้ LBDQ	32
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	43
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการวิจัย	78
อภิปราย	82
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	96
ประวัติผู้วิจัย	115

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1	เกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมความเป็นผู้นำ	46
2	อายุของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาล	56
3	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล ในสถาบันการศึกษาพยาบาล	57
4	คุณวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลในสถาบัน การศึกษาพยาบาล	58
5	ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลต่อพฤติกรรมความ เป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลในค่านิยมงานที่ ควรจะเป็น	59
6	ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลต่อพฤติกรรมความ เป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลในค่านิยมงานที่ เป็นอยู่จริง	62
7	ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลต่อพฤติกรรมความ เป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลในค่านิยมสัมพันธ ควรจะเป็น	65
8	ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลต่อพฤติกรรมความ เป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลในค่านิยมสัมพันธ ที่เป็นอยู่จริง	68

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 9 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรม
ความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลในค่านมุงงาน
และค่านมุงสัมพันธ์ที่ควรจะเป็นตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ
อาจารย์พยาบาล 71
- 10 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมความ
เป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาลในค่านมุงงานและ
ค่านมุงสัมพันธ์ที่เป็นอยู่จริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ
อาจารย์พยาบาล 72
- 11 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมความ
เป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล ที่ควรจะเป็นกับที่
เป็นอยู่จริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล... 73
- 12 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็น
ที่มีต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล
ระหว่างผู้บริหารกับอาจารย์พยาบาล 75